

Terveydenhuollon laaturekisterien merkitys

Sirkku Pikkujämsä, ylilääkäri, hankejohtaja 1.10.2019-

Järjestelmät-osasto, Reformit-yksikkö

Tehy:n terveystoiminnan seminaari 26.10.2019

LAATU TERVEYDENHUOLLOSSA on moniulotteinen käsite

- Tekninen kapasiteetti ja kyky
- Lääketieteellinen vaikuttavuus
- Asiakas-/potilasturvallisuus
- Asiakaskeskeisyys /-lähtöisyys
- Saatavuus
- Kustannusvaikuttavuus
- Yhdenvertaisuus

LAATUREKISTERI-
TOIMINNAN
KESKIÖSSÄ

LAATUREKISTERI

Kokoelma tietoja –
potilaista, saadusta hoidosta ja saavutetuista hoitotuloksista,
joiden avulla terveydenhuollon laatua voidaan
järjestelmällisesti ja luotettavasti **seurata, vertailla ja arvioida.**

KANSALLISET LAATUREKISTERIT

Laaturekisterit, joiden rakenne, hallinnointi ja toiminta noudattavat
kansallisesti määriteltyjä pelisääntöjä.

Terveysthuollon laaturekisterit ovat hyödyllisiä monesta näkökulmasta

- Hoidon/ palvelun jatkuva parantaminen
- Toimintayksiköiden ja sote-ammattilaisten vertaiskehittäminen
- Palvelujärjestelmän seuranta, arviointi ja ohjaus
- Tuottajien seuranta ja ohjaus
- Tutkimus, kehitys- ja innovaatiotoiminta, TKI
- Kansalaisinformaatio, läpinäkyvyys, avoimuus, yhdenvertaisuus

- Suomessa ei ole ollut kansallisten terveydenhuollon laaturekisterien järjestelmää
  - Vrt. Ruotsissa yli 100, Tanskassa 80, Norjassa yli 50 kansallista, pääosin tautiryhmäkohtaista laaturekisteriä
- Sairaanhoidopiirit, kunnat ja muut sote-toimintayksiköt sekä erikoisalayhdistykset ja potilasjärjestöt ovat kehittäneet ja ylläpitäneet omia laaturekistereitä
  - Ei mahdollisuutta yhdistää id-pohjaista tietoa eri rekisterinpitäjien laaturekisterien välillä
  - Ei mahdollisuutta yhdistää laaturekisterien tietoja muihin tietovarantoihin id-pohjaisesti
  - Tietosuojalainsäädännön muututtua mahdollisia ongelmia rekisterinpitäjän, tietoturvan ja tietosuojan näkökulmasta

Kaikkia laaturekisteritoiminnan hyötyjä ei ole saatu ulosmitattua nykytilassa.

Kansalliset laaturekisterit -pilottihanke

Vaihe 26.10.2019

Pilottihanke 2018-2020, budjetti 2,7 M€

THL:n ehdotus kansallisen laaturekisteritoiminnan rahoitukseksi, organisaatioksi ja ohjaukseksi julkaistaan 20.11.2019 laaturekisterikonferenssin yhteydessä.

Terveydenhuollon kansalliset laaturekisterit

Tavoitteena parantaa potilaiden saaman hoidon laatua.
THL:n hankkeessa kehitetään mallia kansallisille laaturekistereille.

SEITSEMÄN PILOTTIREKISTERIÄ

HYÖDYNNETÄÄN OLEMASSA OLEVAA TIETOA

ID-pohjainen tieto
Rakenteinen tieto

Hyvinvointisovellukset, esimerkiksi aktiivisuusrannekkeet ja mobiilisovellukset

Potilastietojärjestelmät

Kanta-palveluiden tietovarannot

Täydentävät rekisterit,
esimerkiksi Väestörekisterikeskus

LAATUREKISTERIT

Kansallisesti yhtenäinen tietosisältö

esimerkiksi diagnoosit, toimenpiteet, laboratorionäytteet, reseptitiedot. Maakunta voi kerätä myös muuta tietoa.

Raportointi palvelee

terveydenhuollon ammattilaista, päättäjää, tutkijaa ja kansalaista

Hoidon laadun parantaminen

seurannan, vertailun ja arvioinnin avulla

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Lähde: THL 2019

Tarvitaan kerättävien tietojen määrittelyt, tiedonkeruu eri lähteistä, tietojen siirto THL:ään, analyysit, raportointi, ja hyödyntäminen

Kansalliset terveydenhuollon laaturekisterit – hankkeen tavoitteita vuodelle 2020

1. Hankkeen koordinointi, loppuraportointi ja viestintä
2. Seitsemän pilottirekisteriä jatkaa ainakin 6/2020 saakka
  - Hoitotyösensitiivisen laadun ja perusterveydenhuollon laadun arvioinnin kehittämistä laaturekisterien viitekehyksessä jatketaan myös
3. Asiakkaan itse raportoimia tulos- ja kokemusmittareiden (PROM/PREM) mahdollisuuksia osana eri laaturekistereitä selvitetään eteenpäin
4. Laaturekisteri – oppaan / oppaiden valmistelu
  - Laaturekisterin perustaminen, ylläpitäminen, ICT-ratkaisut...
5. THL:n lakisääteisen tehtävän ”ylläpitää alan laaturekistereitä” suunnitteluun osallistuminen

Mitä laaturekistereihin liittyen on menossa kansallisesti muutoin?

31.10.2019

Laki terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta (muutokset voimassa 1.5.2019 alkaen)

2 § THL:n tehtävät

- 4 d) ylläpitää alan laaturekistereitä

5 i § Laaturekisterit

Laaturekisterillä tarkoitetaan **rekisteriä**, jonka tietoja käytetään **tietyn sairauden hoidon tai tietyn hoitomenetelmän taikka sosiaalipalvelun arvioimiseen**. Rekisteriin tallennetaan sairauteen ja hoitomenetelmään tai sosiaalipalvelun toteuttamiseen liittyviä välttämättömiä **henkilötietoja**. Lisäksi rekisteriin saa tallentaa tiedot hoidosta tai palvelusta vastanneesta **toimintayksiköstä ja sen toteuttaneista henkilöistä** hoidon tai palvelun laadun arvioimiseksi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen rekisterinpidollisessa vastuussa olevaa laaturekisteriä saa käyttää **sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain mukaisissa käyttötarkoituksissa**.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään, mitkä laaturekisterit ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen rekisterinpidollisessa vastuussa. **Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaa määräykset** ylläpitämiensä laaturekistereiden **tietorakenteista ja tietosisällöistä**.

Laki Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksesta (31.10.2008/668)

- *26.4.2019/553: Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:*
- *Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2019.*
- *Jos henkilötietoja on ennen tämän lain voimaantuloa kerätty **laaturekisteriin ja laaturekisterin rekisterinpitäjä ei ole viranomainen eikä sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikkö**, rekisterinpitäjän on **viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2019** annettava Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle **tiedot ylläpitämistään rekisteristä ja sen rekisteriselosteesta sekä muut asian arvioimiseksi välttämättömät tiedot.***

Ajankohtaista 2019-2020

- Ilmoitukset laaturekistereistä THL:lle 30.11.2019 mennessä (linkit auki nettisivuilla)
- THL analysoi laaturekistereistä tehdyt ilmoitukset case-by-case
  - Lainmukaisuus, tietosuoja ja -turva, kypsyyssaste
- STM:n asetus THL:n rekisterinpidolliselle vastuulle tulevista laaturekistereistä valmisteilla
  - ”pelastettavat” rekisterit, muut rekisterit
  - Kaikista ilmoitetuista rekistereistä **EI** tule kansallisia laaturekistereitä THL:n rekisterinpidolliselle vastuulle
- THL:n lakisääteisen tehtävän ”alan laaturekisterien ylläpito” toteuttaminen (resurssit, tulossopimus)
- STM: Sote-laatatiedon asemointimuistio 12/2019
- Laaturekisterit osana kansallista tieto-kokonaisarkkitehtuuria ja laatutyötä
  - Käynnistymiseen liittyvät toimet osana TOIVO/Valtava-ohjelmaa

Miten edetään v. 2019-2020

Rekisterinpitäjien tekemä ilmoittaminen THL:lle 30.11.2019 mennessä

Rekisteri, jonka rekisterinpitäjä ei ole viranomainen eikä sote-toimintayksikkö

Rekisteri, joka sisältää usean rekisterinpitäjän tietoja

Rekisteri, jota toivottaisiin THL:n rekisterinpidolliselle vastuulle "kansalliseksi" laaturekisteriksi (ja jolla yksi tai useampi rekisterinpitäjä)

Kansalliset laaturekisterit – pilottihankkeen pilottirekisteri

THL:n arvio kunkin rekisterin lainmukaisuudesta ja kypsyydestä, tietoturvasta ja -suojasta

Ehdotukset STM:lle asetuksella THL:n rekisterinpidolliselle vastuulle säädettäviksi rekistereiksi

Ehdotukset kullekin rekisterinpitäjälle, mitä mahdollisuuksia rekisterin jatkamiselle on, mikäli ei sisältyisi STM:n asetukseen

STM:n 1. asetus laaturekistereistä (yhteistyössä THL:n kanssa)

Lista THL:n rekisterinpidolliselle vastuulle osoitettavista rekistereistä

Laaturekisterien kokonaisuus tämän jälkeen Suomessa

Suoraan lakiin perustuvat laaturekisterityypiset ja laaturietoa sisältävät rekisterit

STM:n asetuksella THL:n rekisterinpidolliselle vastuulle säätämät laaturekisterit

Yhteisrekisterit, joissa on useamman rekisterinpitäjän tietoja, identtinen tietosisältö (esim. shp:ien yhteisrekisterit)

Vain yhden rekisterinpitäjän (viranomaisen tai sote-toimintayksikön) tietoja sisältävät laaturekisterit

Lakkautettavat rekisterit, jos ei mikään yllä mainituista

THL:n sisäinen toimintamalli tarkentuu

Vielä linjaamatta, miten ja millä perusteella asetuksen lista THL:n rekisterinpidolliselle vastuulle säädettävistä rekistereistä jatkossa päivittyy (vrt. uudet ilmoitukset, kehitystyö, kypsyyssaste, rahoitus...)

<https://thl.fi/fi/web/sote-uudistus/arviointi-ja-tietoikkuna/terveydenhuollon-kansalliset-laaturekisterit>

- 2.9.2019 Infotilaisuus lakimuutoksista, THL:n uudesta roolista ja eri laaturekisterien pitäjiltä vaadittavista toimista - ilmoittamismenettely.
- 19.-20.11.2019 Toinen kansallinen laaturekisterikonferenssi
  - Kansalliset terveydenhuollon laaturekisterit – pilottihankkeen pääraportti ja THL:n ehdotus jatkotoimiksi
- Tulossa 4.2.2020 Toinen infotilaisuus laaturekisterien rekisterinpitäjille

1. Kuinka laadukasta suomalainen terveydenhuolto on?
2. Miten laki vaikuttaa laaturekistereihin?
3. Miten tavallinen ihminen hyötyy laatu tiedosta?

Kiitos

31.10.2019